

Další zimní výskyt pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*) v České republice

Another winter record of a Lesser Whitethroat (Sylvia curruca) in the Czech republic

Jiří Mach

Dimetrovova 29, 568 02 Svitavy; e-mail: ma@gy.svitavy.cz

Pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*) je druh s evropsko-turkestánským typem rozšíření. V tomto areálu jeví značnou proměnlivost, která se projevuje přítomností četných poddruhů. U nás hnízdí v různém prostředí a vyskytuje se ve všech částech republiky. S mírnými fluktuacemi za poslední desetiletí je současná početnost naší populace odhadována na 60 000–120 000 párů (ŠTASTNÝ *et al.* 2006). Jarní přílet probíhá v dubnu a odlet od srpna do září. Výjimečné jsou např. údaje o pozdním výskytu 5.11.1975 u Hluboké nad Vltavou a 11.11.1967 v Praze. Hlavní oblasti zimování evropských populací jsou africké státy Čad, Súdán, Nigérie a Etiopie (HUDEC 1983). Přes naše území migrují jedinci hnízdící na jihu severní Evropy a v západní Evropě. Naši ptáci směřují jihovýchodním směrem přes Balkánský poloostrov do oblasti Izraele a Sýrie, odkud pokračují do zatím přesně neznámých zimovišť (CEPÁK *et al.* 2008).

Dne 16.12.2009 jsem v intravilánu města Svitavy (Pardubický kraj, kvadrát 6264, 49°45'N 16°28'E, 438 m n.m.) pozoroval 1 ex. pěnice pokřovní. Při chůzi na jedné z ulic v centru města jsem si všiml poměrně nízkého letu drobnějšího nenápadně zbarveného pěvce a díky krátké pozorovací vzdálenosti (asi 5 m) bylo možné okamžité určení pěnice pokřovní. Pták vylétl ze zeleně v okolí panelového domu, přeletěl přes silnici a usedl na kmen lípy srdčité (*Tilia cordata*). Zde se u paty stromu asi 15 vteřin hbitým způsobem pohyboval a patrně hledal potravu v borce stromu. Zdál se být v dobré kondici. Krátce na to pěnice odletěla asi o 20 metrů dále k budově, kde krátce pobyla v mulčovací kůře na zemi. Pak opět krátkým letem pokračovala stále nízko nad zemí do sousedního keřového porostu. Poté jsem ji už nespapal. V době pozorování (8:30 hod.) bylo zataženo a ranní teplota se pohybovala okolo –8 °C. Mrazivé byly i předchozí čtyři dny, ale bez sněhové pokrývky. V předešlém týdnu však byla vyšší teplota okolo 4–5 °C a dokonce byl v té době pozorován i létající hmyz.

Popsané pozorování pěnice pokřovní ve Svitavách je třetím záznamem o výskytu tohoto druhu na území České republiky v zimním období. První publikované zimování na našem území uvádějí BEJČEK *et al.* (1995). Jde o údaj z 16.1.1983, kdy byl zimující jedinec M. Robovským, L. Urbánkem a J. Výskočilem pozorován za sněhové přeháňky při konzumaci bobulí svídy krvavé (*Cornus sanguinea*) na Žehuňském rybníku v pomezí okresů Nymburk a Hradec Králové (L. Urbánek *in litt.*). Druhé publikované pozorování proběhlo 27.12.2003 v obci Dneboh na Mnichovohradištsku (kvadrát 5456), kde se pěnice pohybovala v okrasných keřích na zahradě jednoho z domů (JASSO 2004).

Poděkování

Děkuji recenzentům mého příspěvku za jejich náměty a připomínky.

Souhrn

Dne 16. prosince 2009 jsem v intravilánu města Svitavy (Pardubický kraj) pozoroval 1 ex. pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*). Pták se pohyboval v zeleni mezi panelovými domy. V době pozorování bylo zataženo a ranní teplota se pohybovala okolo -8°C . Popsané pozorování pěnice pokřovní ve Svitavách je třetím záznamem o výskytu tohoto druhu na území České republiky v zimním období.

Summary

On 16 December 2009, I observed a Lesser Whitethroat (Sylvia curruca) individual within the city of Svitavy (Pardubice District, Grid no. 6264, 49°45'N 16°28'E, 438 m a.s.l.). The bird was moving in the vegetation between the blocks of flats. At the time of observation it was overcast and the morning temperature was about -8°C . This observation is the third winter record of this species in the Czech Republic.

Literatura

- BEJČEK V., ŠŤASTNÝ K. & HUDEC K. 1995: Atlas zimního rozšíření ptáků v České republice 1982–85. *H & H, Jinočany*.
- CEPÁK J., KLVAŇA P., ŠKOPEK J., SCHRÖPFER L., JELÍNEK M., HOŘÁK D., FORMÁNEK J. & ZÁRYBNICKÝ J. (eds) 2008: Atlas migrace ptáků České republiky a Slovenska. *Aventinum, Praha*.
- HUDEC K. (ed.) 1983: Fauna ČSSR, Ptáci 3/I. *Academia, Praha*.
- JASSO L. 2004: Zimní výskyt pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*). *Zprávy ČSO 58: 20*.
- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001–2003. *Aventinum, Praha*.